

thingsvalgene at se Præster blande sig stærkt i Valgagitationen; det er virkelig . . . . (Stemmer: Men Skolelærerne? . . . . Ere Præsterne da ikke Borgere?). Maaſke jeg maa have Ordet et Dieblit, ſaa kunne de Herrer ſaae Ordet bagefter. Jeg tror dog nok at ſulle kunne begrunde min Mening. Der er ſpurgt bagved mig, om Præsterne ikke ere Borgere; jo ganſke viſt ere de Borgere, der er ikke Tale om Andet, der er ikke tænkt paa at betage dem deres borgerlige Rettigheder i den Henſeende, men maatte jeg ikke bede de ærede Medlemmer forholde ſig tauſe, indtil jeg ſaar udtalt, ſaa kunne de le bagefter, om de finde det paſſende. Det har, ſom ſagt, for mig noget Uhyggeligt ved ſig at ſe Præſterne ved denne Leilighed; jeg fortænker ikke Præſterne i, at de blive — jeg kan gjerne ſige — noget katholſke i den Henſeende, thi det fører deres hele Stilling med ſig; jeg har aldeles ikke Noget imod, at Præſterne ſom enhver Anden komme til at deltage i den politiffe Bevægelse, men deres hele Stilling, den Sammenblanding, der er af Stat og Kirke, og navnlig det, at kirkelige Spørgsmaal ſaaledes komme til at ſtaa paa Dagsordenen i politiffe Forſamlinger, medfører netop i meget høi Grad ialtfald en Friſtelse for Præſterne til at blande ſig i politiffe Agitationer, og det er min Overbeviſning, at dette i viſſe Henſeender — jeg ſiger dette netop, fordi jeg er en Eiffer og Under af, at inderlig Religiøſitet fremmes, og dette har jeg ofte haft Leilighed til at udtale — virker ſaare ſkadeligt, naar det ſaar Udſeende af, at Præſterne agitere, fordi timelige Ting ſærlig ligge dem paa Sinde, og dette ſaar det let Udſeende af, naar de deltage i en Valgkamp, fordi deres timelige Vel mere eller mindre ſtaar paa Spil. Min Mening er den, at Præſterne hverken ere bedre eller værre end andre Samfundsklaſſer her i Landet, og hverken mere eller mindre materielle end nogen anden Samfundsklaſſe, men det ſaar ſaa let Udſeende, ſom om de vare det, netop derved, at de kir-

kelige Spørgsmaal ſaaledes blive fremdragne, og derfor ſiger jeg, at jeg ingenlunde tror, at dette vil være heldigt for det religioſe Livs Fremme, og jeg tror at kunne ſige, at jeg har ſaamegen Erfaring, at jeg tidt har ſet, at de Præſter, hvis Ord hidtil have fundet villigt Dre, efter at de have deltaget i diſſe heftige Kampe, ikke ſiden i den Grad have kunnet finde Dre. Der er viſtnok flere Medlemmer, ſom i den Henſeende have ſamme Erfaring ſom jeg, og det var dette, jeg mente, naar jeg ſagde, at jeg troede, at en Udſkilliſſe mellem Kirke og Stat var ønſkelig, og det var derfor, at jeg med Længſel imødeſaa en ſaadan Udſkilliſſe, for at vi derved kunde naa til, at der ikke var noget ſærligt Friſtende netop for Præſterne i af perſonlige Henſyn at deltage i Valgagitationer, ialtfald at Miſtanken, det være med Rette eller Urette, kunde ſvinde bort. Jeg imødeſaa derfor ſom ſagt den ærede Forſlagsſtillers Forſlag med Forventning, men jeg maa tilſtaa, at jeg blev noget ſluſſet. Jeg tror i Grunden ikke, at hans Forſlag vil føre os hen imod den Løsning, jeg har omtalt, ialtfald ikke i ſamme Grad, ſom det Lovforſlag, der nylig gik fra os, vil gjøre det. Det forekommer mig nemlig, at det Forſlag, ſom gik bort fra os, er mere klart end det nu foreliggende, og at der her er noget Utydeligt, og navnlig fremtræder det Utydelige — ſaavidt jeg har forſtaaet den ærede Forſlagsſtiller, og denne Forſtaeſſe er vel rigtig — derved, at det er hans Mening herigjennem at ville hævde Religionsfrihedens Princip og navnlig at ville forhindre, at der ſkal finde nogen Underſøgelle Sted, eller hvad jeg ſkal kalde det, om de enkelte Medlemmers Tro og Tænkemaade, idet de komme til at deltage i Valget af deres Præſt eller, ſom han vil kalde det, Overlærer. Men jeg kan virkelig ikke ſe, at Flertallet eller Mindretallet i Sognet er imødefkommen det Mindſte ved dette Forſlag; thi hvad vil blive Tilfældet, hvis dette Lovforſlag bliver til Lov? Saa vil Stillingen blive den, at Kultusministeren vil ſende 9 eller flere eller færre